

Correctievoorschrift VMBO-GL en TL

2006

tijdvak 1

GESCHIEDENIS EN STAATSINRICHTING CSE GL EN TL

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel

1 REGELS VOOR DE BEOORDELING

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o. Voorts heeft de CEVO op grond van artikel 39 van dit Besluit de Regeling beoordeling centraal examen vastgesteld (CEVO-02-806 van 17 juni 2002 en bekendgemaakt in Uitleg Gele katern nr 18 van 31 juli 2002).

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door de CEVO.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommiteerde toekomen.
- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door de CEVO.
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Komen zij daarbij niet tot overeenstemming, dan wordt het aantal scorepunten bepaald op het rekenkundig gemiddelde van het door ieder van hen voorgestelde aantal scorepunten, zo nodig naar boven afgerond.

2 ALGEMENE REGELS

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de CEVO-regeling van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.

- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
 - 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
 - 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal punten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een toets of in het beoordelingsmodel bij die toets een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof toets en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan de CEVO. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.

Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.

De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

N.B. Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.

3 VAKSPECIFIEKE REGELS

Voor dit centraal schriftelijk examen geschiedenis en staatsinrichting GL en TL kunnen maximaal 56 scorepunten worden behaald.

De vakinhoudelijke argumenten waarvan sprake is in de algemene regel 3.3 moeten voor het vak geschiedenis en staatsinrichting afkomstig zijn uit gezaghebbende, wetenschappelijk verantwoorde publicaties.

4 BEOORDELINGSMODEL

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt één punt toegekend.

DE INDUSTRIËLE SAMENLEVING IN NEDERLAND

+

DE VERHOUDING MENS EN MILIEU

- 1 **maximumscore 1**
Uit het antwoord moet blijken dat de (gemiddelde) tijdsduur van het vervoer naar Utrecht is afgenomen.
- 2 **maximumscore 1**
Uit het antwoord moet blijken dat er een betere infrastructuur ontstaat / er sprake is van snellere/betere vervoermiddelen (o.a. dankzij de spoorwegen).
- 3 **maximumscore 2**
Voorbeeld van een juist antwoord is:
 - argument uit de bron (één van de volgende): 1
 - geen tijd voor het opvoeden van de kinderen / anderen moeten op de kinderen passen
 - geen familielevens
 - het bevordert alcoholisme
 - ander argument (één van de volgende): 1
 - fabrieksarbeid is lichamelijk (te) zwaar voor vrouwen
 - geen tijd voor het huishoudelijk werk
 - het hoort niet dat een vrouw fabrieksarbeid verricht
- 4 **maximumscore 2**
Voorbeeld van een juist antwoord is (twee van de volgende):
 - invoering van de leerplicht / meer onderwijs
 - verbetering van het onderwijs voor meisjes / hoger onderwijspeil voor meisjes
 - de eerste feministische golf / begin van de vrouwenemancipatie
 - groei van de werkgelegenheid (in de secundaire en tertiaire sector)

per juiste oorzaak 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

- **12 maximumscore 2**
 Voorbeeld van een juist antwoord is:
- De situatie komt nu niet veel meer voor, want (één van de volgende): 1
 - als resultaat van de tweede feministische golf is een dergelijke houding van mannen minder aanvaardbaar geworden.
 - vrouwen hebben nu meer carrièremogelijkheden dan toen.
 - vrouwen hebben nu betere kansen dan toen.
 - vrouwen hebben nu meer onderwijsmogelijkheden dan toen.
 - De situatie komt nog wel veel voor, want (één van de volgende): 1
 - nog steeds zijn het vooral vrouwen die secretariële werkzaamheden verrichten.
 - nog steeds worden de meeste leidinggevende functies door mannen bekleed.
 - nog steeds zijn er veel bedrijven waar mannen de dienst uitmaken.
 - nog steeds hebben vrouwen een verzorgende rol.
- **13 maximumscore 1**
 Uit het antwoord moet blijken dat het aantal ondernemingen daalt terwijl de omzet van de ondernemingen stijgt.
- **14 maximumscore 2**
 Bewering 1 is juist.
 Bewering 2 is juist.
 Bewering 3 is onjuist.
 Bewering 4 is onjuist.
 Bewering 5 is onjuist.
- Indien vijf antwoorden juist 2
 Indien drie of vier antwoorden juist 1
 Indien geen, één of twee antwoorden juist 0
- **15 maximumscore 2**
 Voorbeeld van een juist antwoord is (twee van de volgende):
- aanscherping (milieu)wetgeving
 - bewustwording van de eindigheid van de grondstoffenvoorraad door de oliecrisis in de jaren zeventig / de verschijning van het rapport van de Club van Rome / (wetenschappelijk) onderzoek
 - de maatschappelijke discussies rondom (kern)energie en milieu / milieueisen van de consumenten / onder druk van de publieke opinie
 - milieuproblemen zijn economisch nadelig / leveren een negatief imago op
- per juist voorbeeld 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

○ 16 **maximumscore 2**

Voorbeeld van een juist antwoord is (twee van de volgende combinaties):

- 'wijnstokken ontworteld' / 'de beken en riviertjes anders lopen' is te vergelijken met natuurrampen, zoals overstromingen
- 'verwoeste velden/landbouwgronden' is te vergelijken met overbemesting / gebruik van bestrijdingsmiddelen / landbouwgrond gebruiken voor woningbouw en/of bedrijventerreinen
- 'houweelslagen van de mijnwerkers' is te vergelijken met uitputting van grondstoffen / geluidsoverlast
- 'kappen van de bossen' is te vergelijken met ontbossing
- 'naar metaaladeren in de rivieren speuren' is te vergelijken met watervervuiling / het zoeken naar grondstoffen
- 'verstikt door dampen' is te vergelijken met luchtvervuiling

per juiste combinatie

1

○ 17 **maximumscore 2**

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- bruikbare informatie, omdat het een (primaire) bron is uit de tijd rond 1500
- onvoldoende bruikbare informatie, omdat (één van de volgende):
- de bron de mening van slechts één persoon weergeeft / de bron alleen maar meningen bevat
- de bron de problemen door middel van een verzonnen verhaal/godenverhaal weergeeft
- de bron de zaken nogal overdreven voorstelt/onbetrouwbaar is

1

1

STAATSINRICHTING VAN NEDERLAND

+

NEDERLAND EN EUROPA

● 18 A

● 19 D

● 20 D

● 21 A

○ 22 **maximumscore 2**

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- bron 21, omdat deze situatie te maken heeft met (één van de volgende):
- het recht op woonruimte / woongelegenheid
- het recht op bewoonbaarheid van het land
- het recht op bestaanszekerheid
- bron 22, omdat deze situatie te maken heeft met (één van de volgende):
- het recht op werk / het bevorderen van voldoende werkgelegenheid
- het recht op bestaanszekerheid

1

1

Opmerking

Alleen als na een juiste keuze een juiste uitleg volgt, mag een scorepunt worden toegekend. Er moet duidelijk sprake zijn van twee verschillende sociale grondrechten.

● 23 B

Vraag	Antwoord	Scores
○ 24	<p>maximumscore 2</p> <p>De juiste volgorde is:</p> <ul style="list-style-type: none"> • eerst: 3, 1 en 2 <p>dan: 4</p> <ul style="list-style-type: none"> • daarna: 6, 7 en 5 	<p>1</p> <p>1</p>
	<p><i>Opmerking</i> <i>Er is maar één juiste volgorde per combinatiemogelijkheid.</i></p>	
○ 25	<p>maximumscore 2</p> <p>Recht a hoort bij omschrijving 3. Recht b hoort bij omschrijving 1. Recht c hoort bij omschrijving 4. Recht d hoort bij omschrijving 2.</p> <p>Indien vier antwoorden juist Indien twee of drie antwoorden juist Indien geen of één antwoord juist</p>	<p>2</p> <p>1</p> <p>0</p>
○ 26	<p>maximumscore 1</p> <p>Voorbeeld van een juist antwoord is:</p> <ul style="list-style-type: none"> • indien gekozen is voor het standpunt 'zinnig' (één van de volgende): <ul style="list-style-type: none"> → In de Eerste Kamer zitten wijze mannen en vrouwen met veel maatschappelijke ervaring. → De Eerste Kamer kan politiek onafhankelijker opereren dan de Tweede Kamer / onafhankelijker van de partijpolitiek opereren. → Er is meer tijd voor reflectie/afweging/overdenking. → Het is verstandig om een soort 'second opinion' in de besluitvorming te betrekken. <p>of</p> <ul style="list-style-type: none"> • indien gekozen is voor het standpunt 'overbodig' (één van de volgende): <ul style="list-style-type: none"> → Alle bevoegdheden die de Eerste Kamer heeft, bezit de Tweede Kamer ook. → De Tweede Kamer is rechtstreeks gekozen door het volk en behoort het laatste woord te hebben / de Eerste Kamer is indirect gekozen. → Het besluitvormingsproces wordt vertraagd. → De Tweede Kamer heeft de discussie al gevoerd / een 'second opinion' is overbodig/werkt vertragend. 	<p>1</p> <p>1</p>
	<p><i>Opmerking</i> <i>Alleen als de keuze gevolgd wordt door een bijpassend argument, mag een scorepunt worden toegekend.</i></p>	
○ 27	<p>maximumscore 2</p> <p>Bij omschrijving a hoort persoon 4. Bij omschrijving b hoort persoon 1. Bij omschrijving c hoort persoon 3. Bij omschrijving d hoort persoon 2.</p> <p>Indien vier antwoorden juist Indien twee of drie antwoorden juist Indien geen of één antwoorden juist</p>	<p>2</p> <p>1</p> <p>0</p>

Vraag	Antwoord	Scores
○ 28	maximumscore 1 Uit het antwoord moet blijken bron 24, omdat daaruit blijkt dat de koningin onschendbaar is / de ministers voor haar (daden en uitspraken) politiek verantwoordelijk zijn / de koningin alleen maar politieke uitspraken mag doen waar de ministers goedkeuring aan hebben gegeven.	
	<i>Opmerking</i> <i>Alleen als na een juiste keuze een juiste verklaring volgt, mag een scorepunt worden toegekend.</i>	
● 29	D	
● 30	C	
○ 31	maximumscore 2 Uit het antwoord moet blijken dat:	
	• enerzijds een persoon zich niet op een discriminerende manier mag uitlaten over iemand anders en/of een bevolkingsgroep (in strijd met artikel 1)	1
	• terwijl anderzijds diezelfde persoon zich kan beroepen op de vrijheid van meningsuiting (artikel 7.1)	1
● 32	D	
○ 33	maximumscore 2 Bij bron 29 hoort het Europees Parlement. Bij bron 30 hoort de Europese Commissie. Bij bron 31 hoort de Europese Raad van Ministers.	
	Indien drie antwoorden juist	2
	Indien twee antwoorden juist	1
	Indien geen of één antwoord juist	0
● 34	C	
○ 35	maximumscore 1 Uit het antwoord moet blijken dat Europese regelgeving ongedaan gemaakt zou kunnen worden door nationale regeringen / Europese wetgeving alleen werkt als alle landen gezamenlijk zorgdragen voor de uitvoering.	
○ 36	maximumscore 2 • wel bevoegdheden afstaan:	1
	Uit het antwoord moet blijken dat door samenwerking een betere/efficiëntere opsporing van terroristen / bestrijding van het internationaal opererend terrorisme mogelijk is.	
	• geen bevoegdheden afstaan:	1
	Uit het antwoord moet blijken dat binnen de Europese Unie niet alle lidstaten hetzelfde belang hechten aan individuele vrijheden / binnenlandse veiligheid een puur Nederlandse aangelegenheid is/onder de Nederlandse grondwet valt / de controle op/door een Europese instantie moeilijk is.	

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

○ 37 **maximumscore 2**

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Nederland een democratisch land is, want er is sprake van een parlementaire democratie / rechtsstaat 1
- Nederland niet democratisch genoeg is, want sommige democratische uitgangspunten (zoals gekozen staatshoofd of burgemeester/referendum/rekening houden met minderheidsstandpunten e.d.) worden niet toegepast / de rechtsstaat wordt soms geschonden 1

inzenden scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per school in het programma WOLF.

Zend de gegevens uiterlijk op 7 juni naar Cito.

BRONVERMELDING

1: naar: J. van Oudheusden, Een nieuwe eeuw, nieuwe verhoudingen? Nederland op het breukvlak van twee eeuwen, Amsterdam z.j., pag. 17.

2: naar: Verslag der Handelingen van de Staten-Generaal, Tweede Kamer, Den Haag 1888-1889, pag. 999-1000.

3: naar: E. van den Bent, De vakorganisatie bij timmerlieden in het bouwvak 1900-1915 (in: Spiegel Historiae, december 1981, pag. 678).

4: S. Bloemgarten, Henri Polak, sociaal democraat 1868-1943, 's-Gravenhage 1993, zonder paginanummer.

5: <http://phr.franswilbrink.nl/images/fw4095.jpg>; aldaar: Wils Broggel (1882–1970).

6: Periodieke uitgave techniekmuseum Heim, 12e jaargang, nummer 2, september 2004, pag. 10.

7 en 8: H. Hofland e.a., Een teken aan de wand. Album van de Nederlandse samenleving 1963-1983, Amsterdam 1983, pag. 80 en 82.

9: H. Pott-Buter e.a., Vrouwen, leven en werk in de twintigste eeuw, Amsterdam 1998, pag. 282.

10: naar: W. Blok, VWO Geschiedenis Examenbundel 1993, Leiden 1992, pag. 108.

11: naar E. Beekink e.a., Nederland in verandering. Maatschappelijke ontwikkelingen in kaart gebracht 1800-2000, Amsterdam 2003, pag. 6.

12: naar: A. Horlings, Al 500 jaar geleden aanklacht om milieuedrag, artikel in Apeldoornse Courant, augustus 1997.

13: N. van Sas e.a., De eeuw van de Grondwet. Grondwet en politiek in Nederland, 1798-1917, pag. 289.

14: naar: F. Domela Nieuwenhuis, in: de Vrije Socialist, 4-02-1903 (herdrukt in NRC Handelsblad, 25-02-1999).

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

15 en 16: G. Huisman en J. Rijken, De strijd om het algemeen kiesrecht in prenten, Kleio Didactica 11, pag. 7 en 1.

17: L. de Vries, Het beste van Albert Hahn, Amsterdam/Brussel 1984, pag. 88.

18: G. Huisman en J. Rijken, De strijd om het algemeen kiesrecht in prenten, Kleio Didactica 11, pag. 11.

19: J. van der Lans e.a., Lage Landen, Hoge Sprongen. Nederland in beweging 1898-1998, Wormer 1998, pag. 19.

20: Gemeentearchief Amsterdam (nr. D1405).

21: J. van der Lans e.a., Lage Landen, Hoge Sprongen. Nederland in beweging. 1898-1998, Wormer 1998, pag. 53 en 19.

22: J. Blom en E. Lamberts (red.), Geschiedenis van de Nederlanden, Rijswijk 1993, pag. 470.

23: Larousse, Geschiedenis van de wereld, Amsterdam 1999, pag. 2596.

24: de Volkskrant, 20-09-1983.

25: F. Behrendt, Grafische signalen, Amsterdam 2000, pag. 79.

26, 27 en 28: Grondwet voor het Koninkrijk der Nederlanden 2002, Den Haag 2002, pag. 5. (http://www.minbzk.nl/contents/pages/7430/grondwet_NL_6-02.pdf)

29, 30 en 31: bewerkt door Cito/CEVO.